

VÝKON ODBORNEJ ČINNOSTI TERAPIA

Aktualizácia štandardu sa realizovala v roku 2024

Terapia v systéme poradenstva a prevencie predstavuje odbornú činnosť, ktorej cieľom je psychologickými, špeciálnopedagogickými, liečebno-pedagogickými metódami podporiť rozvoj dieťaťa a pôsobiť na jeho správanie, prežívanie a postoje, rozvoj jeho vzťahov a sociálnych kompetencií. Terapia najčastejšie nadväzuje na odborné činnosti v zariadení poradenstva a prevencie a špeciálnych výchovných zariadeniach (ŠVZ) na diagnostiku a/alebo poradenstvo.			
Kompetenčný rámec	Procesný krok	Odborná činnosť	Odporúčané a *povinné výstupy
Odborný zamestnanec	Vedenie vstupného rozhovoru	Vstupný rozhovor sa vedie s cieľom: • zistiť dôvod vyhľadania terapeutickú starostlivosti, identifikovať problémy/ťažkosti (druh, podstatu, intenzitu, trvanie, doterajší spôsob riešenia problému/ťažkostí), zistiť potreby a očakávania, nadviazať kontakt, vytvoriť bezpečie a dôveru, • na základe poskytnutých informácií indikovať potrebu terapie (do akej miery je poskytovaná terapia prínosná vzhľadom na problém a situáciu dieťaťa) alebo odporučiť iný typ odbornej starostlivosti (poradenstvo, reedukáciu, doplňujúce diagnostické vyšetrenie a iné), prípadne nasmerovať dieťaťa/ZZ na iné zdroje pomoci, • poskytnúť relevantné a stručné informácie o odbornej spôsobilosti terapeuta, kvalifikácii, skúsenostiach a základných pravidlách, obmedzeniach, o celkovom štýle terapeutickú práce a potenciálnych rizikách spoločnej terapeutickú práce.	*Záznam¹ zo vstupného rozhovoru v Osobnom spise dieťaťa/elektronicky
	Konceptualizácia problému dieťaťa	V rozhovore s dieťaťom a v súlade s terapeutickými metódami sa analyzujú, interpretujú a konceptualizujú jeho ťažkosti, potreby a očakávania v kontexte: • celkovej životnej histórie (osobná, zdravotná, rodinná, školská a profesionálna, ako aj sociálna anamnéza), • vlastnej histórie problému (anamnéza problému: podstata, etiológia, intenzita, trvanie, stratégie riešenia problému/situácie), • zistených informácií z priameho pozorovania a sebaopisovania, dostupnej dokumentácie z odborných vyšetrení, prípadne z verifikácie získaných údajov v širšom sociálnom prostredí (príbuzní, priatelia, škola).	<i>Konceptualizácia problému</i>
	Stanovenie spoločného terapeutického cieľa	Spoločne s dieťaťom sa formulujú všeobecné a čiastkové ciele terapeutického procesu: • medzi všeobecné ciele môžu patriť: podpora kompetencií a reziliencie, dosiahnutie alebo obnovenie duševného zdravia, maximalizácia potenciálu dieťaťa zapojiť sa do bežného života a procesu učenia, zníženie nepriaznivého dopadu vývinových ťažkostí a zdravotných obmedzení na jeho vývin, podpora osobnej a rodinnej integrity a iné, • medzi čiastkové ciele môžu patriť rozvoj a podpora jednotlivých kompetencií a zručností (napr. nácvik riešenia problémov, zvládanie náročných životných situácií, rozvíjanie sociálnych zručností, nácvik komunikačných a asertívnych zručností a iné), riešenie problémov. Spoločné ciele účastníkov terapie sú definované v terapeutickom kontrakte. V priebehu terapie sa môžu meniť.	*Záznam o stanovených terapeutických cieľoch v Osobnom spise dieťaťa /elektronicky

¹ Záznam predstavuje stručné zaznamenanie relevantných údajov za vykonanú odbornú činnosť

*povinné administratívne výstupy, zhrnuté v Indikátore výkonového štandardu

Kompetenčný rámec	Procesný krok	Odborná činnosť	Odporúčané a *povinné výstupy
Odborný zamestnanec	Informovanie o metódach a formách terapeutickej činnosti/ vytvorenie terapeutického kontraktu	Po stanovení spoločného terapeutického cieľa OZ informuje dieťa o formách a postupoch terapeutickej práce, objasňuje plánovaný priebeh terapie a získava dieťa pre spoluprácu. Tieto informácie môžu byť zaznamenané v terapeutickom kontrakte. Terapeutický kontrakt o spolupráci je ústna alebo písomná dohoda s dieťaťom/ZZ a tvorí ho prehľad o základnom rámci terapeutickej práce a jej základných podmienkach. Kontrakt sa uzatvára s dieťaťom a jeho ZZ alebo plnoletým dieťaťom. Obsahom kontraktu môžu byť: - postupy a podmienky terapie (použité postupy a metódy, rozsah a predpokladané trvanie a podmienky ukončenia), - časový harmonogram práce (frekvencia stretnutí, dĺžka jedného stretnutia, predpokladaná dĺžka celého terapeutického procesu, formy komunikácie o termínoch stretnutí, eventuálne nároky na aktivitu dieťaťa a osobný vklad do terapie), - dodržanie etických pravidiel v zmysle etického kódexu: vytvorenie bezpečného vzťahu a priestoru pre proces terapie, akceptácia dieťaťa, dodržanie mlčanlivosti a korektnosti, špecifikovaná dohoda s dieťaťom, kedy a v akom rozsahu sa sprostredkujú informácie iným osobám (ZZ, sociálna kuratela, polícia, príp. PZ a iní) z priebehu a obsahu terapie, dohoda o prípadnej supervízii a nahrávkach terapeutických stretnutí, - krízové kontakty a podmienky kontaktu mimo terapeutických stretnutí, - vysvetlenie terapeutického postupu, cieľov a stratégie využitia jednotlivých terapeutických foriem a metód v procese skúmania a riešenia problému, - objasnenie efektu a možných rizík terapeutickej práce. V záujme prospechu dieťaťa terapeut spolupracuje interdisciplinárne s ďalšími OZ. Kontrakt môže obsahovať aj klauzulu o poskytovaní konzultácií v rámci multidisciplinárnej starostlivosti.	*Záznam o informovaní dieťaťa/ZZ o metódach a formách terapeutickej činnosti <i>Terapeutický kontrakt</i>
INDIKÁTOR STANOVENIE TERAPEUTICKÉHO CIEĽA A UZATVORENIE TERAPEUTICKÉHO KONTRAKTU Vedenie vstupného rozhovoru a tvorba terapeutického kontraktu na základe zohľadnenia potrieb a očakávaní dieťaťa, možností zariadenia poradenstva a prevencie. Poskytnutie relevantných informácií o pravidlách, potenciálnych rizikách terapeutickej práce. Dohoda o spoločných cieľoch terapeutickej intervencie. Povinným výstupom sú: záznam zo vstupného rozhovoru, záznam o stanovení terapeutického cieľa a záznam o informovaní dieťaťa/ZZ o metódach a formách terapeutickej činnosti.			

PRIEBEH A VYHODNOTENIE TERAPEUTICKEJ ČINNOSTI			
Kompetenčný rámec	Procesný krok	Odborná činnosť	Odporúčané a *povinné výstupy
Odborný zamestnanec	Realizácia terapie	Aplikácia vybraných terapeutických foriem, metód a techník je zameraná na dosiahnutie stanovených cieľov terapie. Pri zmene cieľov terapie alebo potrieb týkajúcich sa pôvodného plánu terapie, sa spolu s dieťaťom formulujú nové ciele, prípadne sa odporučí efektívnejšia terapeutická stratégia. V situáciách, kedy je indikovaná krízová intervencia, sa postupuje podľa štandardu Krízová intervencia. Po odznení krízovej situácie sa spolu s dieťaťom prehodnotí pokračovanie v terapii. Ukončovanie terapie prebieha procesom postupného odpútania sa od terapeutického vzťahu. Prebieha sumarizácia výsledkov, zmien a ich dopadu dosiahnutých počas procesu terapie.	*Záznam o realizácii terapie v Osobnom spise dieťaťa /elektronicky
Odborný zamestnanec	Interné vyhodnotenie terapie	Priebežné vyhodnotenie naplnenia cieľov jednotlivých terapeutických stretnutí a celkové vyhodnotenie efektu terapie sa robí v spolupráci s dieťaťom/ZZ. Ide o kvalitatívnu a/alebo kvantitatívnu (dotazníkové, ratingové, projektívne a semiprojektívne metódy) analýzu efektu terapie a konzistencie dosiahnutých terapeutických zmien metódou porovnania výsledkov vstupnej a výstupnej zmeny postojov, osobnostných, motivačných a konatívnych procesov dieťaťa. Priebežné vyhodnotenie cieľov a celkové vyhodnotenie efektu terapie.	*Záznam v Osobnom spise dieťaťa/ elektronicky o zhodnotení priebehu a efektu terapie

Kompetenčný rámec	Procesný krok	Odborná činnosť	Odporúčané a *povinné výstupy
Odborný zamestnanec Kordinátor klienta	Ukončenie terapeutického procesu	Terapeutický proces môže byť ukončený: • na žiadosť dieťaťa alebo ZZ, • ak bol naplnený cieľ terapeutической činnosti, • po vzájomnej dohode medzi terapeutom a dieťaťom, • na odporúčanie/žiadosť OZ zariadenia poradenstva a prevencie alebo iného OZ, • pri zmene významných vonkajších alebo vnútorných podmienok terapeutického procesu. Odborná terapeutická starostlivosť je ukončená konzultáciou s dieťaťom/ZZ a v prípade potreby záverečnou správou. Na základe individuálneho záujmu dieťaťa/ZZ možno dohodnúť formu ďalšej spolupráce (telefonická/osobná konzultácia). Kordinátor klienta je stručne informovaný o vyhodnotení odbornej terapeutической starostlivosti.	*Záznam o ukončení v Osobnom spise dieťaťa/ elektronicky s prípadnými odporúčaniami ďalšej odbornej starostlivosti <i>Záznam zo záverečnej konzultácie</i>
INDIKÁTOR PRIEBEH, VYHODNOTENIE A UKONČENIE TERAPEUTICKÉHO PROCESU Spoločné ciele sú vyhodnotené a zaznamenané. Terapeutický proces je ukončený záverečnou konzultáciou. Povinným výstupom je zaznamenanie realizácie terapie a vyhodnotenia realizovanej terapie. Povinným výstupom je i záznam o ukončení v Osobnom spise dieťaťa s prípadnými odporúčaniami ďalšej odbornej starostlivosti.			
Odborný zamestnanec	Katamnestická explorácia	V prípade potreby sa realizuje sledovanie stavu dieťaťa po ukončení terapeutической starostlivosti (kontrolné stretnutie, telefonicky, e-mailom). Ak je to potrebné, môže sa uskutočniť návrat k terapeutической starostlivosti, podľa aktuálnych potrieb dieťaťa/ZZ. Dieťaťu/ZZ môže byť odporučená niektorá z iných foriem odbornej starostlivosti (poradenstvo, rehabilitácia, diagnostika a pod.), prípadne starostlivosť v inom odbornom zariadení poradenstva a prevencie.	<i>Záznam o katamnestických zisteniach v Osobnom spise dieťaťa/elektronicky</i> <i>Záznam o odporúčaní inej odbornej starostlivosti v Osobnom spise dieťaťa</i>
INDIKÁTOR KATAMNESTICKÁEXPLORÁCIA V prípade potreby sa realizuje sledovanie stavu dieťaťa po ukončení terapeutической starostlivosti. V prípade identifikácie nových potrieb/dôvodov na obnovenie spolupráce nasleduje dohoda o novej spolupráci.			